

Kilpailunrajoitukset: Komissio määrää Googlelle 4.34 miljardin euron sakon yhtiön hakukoneen määräävää markkina-asemaa vahvistavien Android-mobiililaitteita koskevien laittomien käytäntöjen vuoksi

Bryssel 18. heinäkuuta 2018

Euroopan komissio on määrännyt Googlelle 4.34 miljardin euron sakon EU:n kilpailusääntöjen rikkomisesta. Google on asettanut vuodesta 2011 laittomia rajoituksia Android-laitteiden valmistajille ja matkaviestinoperaattoreille vakiinnuttaakseen määräävän asemansa yleisten verkkohakupalvelujen markkinoilla.

Yrityksen on nyt lopetettava kilpailusääntöjen rikkominen 90 päivän kuluessa tai maksettava uhkasakko, jonka määrä on enintään 5 prosenttia Googlen emoyhtiön Alphabetin keskimääräisestä maailmanlaajuisesta päivittäisestä liikevaihdosta.

Kilpailupolitiikasta vastaavan komissaarin Margrethe **Vestagerin** mukaan mobiiliyhteyksien osuus globaalista internetliikenteestä on nykyään yli puolet. *”Tämä on muuttanut miljoonien eurooppalaisten elämää. Käsiteltävänä olevassa asiassa on kyse kolmesta rajoitustyypistä, jotka Google on asettanut Android-laitteiden valmistajille ja verkko-operaattoreille varmistaakseen, että internetliikenne ohjautuu Android-laitteissa Googlen hakukoneeseen. Google on näin käyttänyt Androidia välineenä vakiinnuttaakseen hakukoneensa määräävän aseman. Nämä käytännöt ovat vieneet kilpailijoilta mahdollisuuden innovoida ja kilpailla omilla ansioillaan. Ne ovat evänneet eurooppalaisilta kuluttajilta todellisen kilpailun hyödyt tärkeillä mobiilimarkkinoilla. Tämä on vastoin EU:n kilpailusääntöjä”,* Vestager jatkoi.

Google on erityisesti

- edellyttänyt, että valmistajat esiasentavat laitteeseensa Googlen hakukoneen (Google Search) ja selainsovelluksen (Chrome), jotta ne saavat lisenssin Googlen sovelluskauppaan (Play Store);
- suorittanut maksuja tietyille suurille valmistajille ja matkaviestinoperaattoreille sillä ehdolla, että ne esiasentavat laitteisiinsa yksinomaan Google Search -sovelluksen; ja
- estänyt valmistajia, jotka haluavat esiasentaa laitteisiin Googlen sovelluksia, myymästä yhtään mobiilia älylaitetta, jossa käytetään vaihtoehtoisia Android-versioita, joita Google ei ole hyväksynyt (ns. Android-haarat).

Googlen strategia ja komission tutkimuksen laajuus

Google saa valtaosan tuloistaan Google-hakukoneesta, joka on yrityksen lippulaivatuote. Yritys arvioi jo varhaisessa vaiheessa, että 2000-luvun puolivälissä alkanut siirtymä pöytätieläisestä langattomaan internetiin merkitsee suurta muutosta Google Search -hakukoneen käytölle. Tämän vuoksi Google laati strategian varautuakseen tämän muutoksen vaikutuksiin ja varmistaakseen, että käyttäjät suosivat Google Search -hakukonetta myös mobiililaitteissaan.

Google osti Android-mobiilialustan alkuperäisen kehittäjän vuonna 2005 ja on jatkanut Androidin kehitystyötä tähän päivään saakka. Euroopassa ja muualla maailmassa käytettävistä mobiileista älylaitteista noin 80 prosentissa on nykyään käyttäjärjestelmänä Android.

Kun Google kehittää Androidin uuden version, se julkaisee lähdekoodin verkossa. Tämä antaa kolmansille osapuolille periaatteessa mahdollisuuden ladata koodin ja muuttaa sitä luodakseen Androidin eri versioita (ns. Android-haaroja). Vapaasti saatavilla oleva Android-lähdekoodi sisältää älylaitteiden mobiilialustan perusominaisuudet, mutta ei Googlen valmistajakohtaisia Android-sovelluksia ja -palveluja. Laittevalmistajien, jotka haluavat käyttää Googlen valmistajakohtaisia Android-sovelluksia ja -palveluja, on tehtävä Googlen kanssa sopimuksia, joissa asetetaan useita rajoituksia. Google on myös tehnyt joidenkin suurten matkaviestinoperaattorien kanssa sopimuksia, joihin sisältyy osa mainituista rajoituksista. Myös matkaviestinoperaattorit voivat päättää, mitkä sovellukset ja palvelut asennetaan loppukäyttäjille myytäviin laitteisiin.

Komission tutkima tapaus koskee kolmea sopimusrajoitusten tyyppiä, joita Google on soveltanut laitevalmistajiin ja matkaviestinoperaattoreihin. Rajoitukset ovat antaneet Googlelle mahdollisuuden käyttää Androidia välineenä, jolla yritys vakiinnuttaa hakukoneensa määräävän aseman. Komission päätöksessä ei siis yleisesti kyseenalaisteta avoimen lähdekoodin mallia eikä Android-

käyttöjärjestelmää.

Googlen määräävä asema

Komission päätöksessä todetaan, että Google on määräävässä asemassa **yleisten verkkohakupalvelujen, älylaitteiden lisensoitavien mobiilialustojen ja Android-mobiilialustan sovelluskauppojen markkinoilla.**

Yleiset hakupalvelut

Googllella on määräävä asema yleisten verkkohakupalvelujen kansallisilla markkinoilla kaikkialla Euroopan talousalueella (ETA), eli kaikissa 31:ssä ETA-maassa. Googllella on yli 90 prosentin markkinaosuus useimmissa ETA-valtioissa. Näille markkinoille pääsyssä on suuria esteitä. Tämä päätelmä tehtiin myös kesäkuussa 2017 annetussa [Google Shopping -päätöksessä](#).

Älylaitteiden lisensoitavat mobiilialustat

Android on älylaitteiden lisensoitava mobiilialusta. Tämä tarkoittaa sitä, että mobiilien älylaitteiden riippumattomat valmistajat voivat hankkia lisenssin Androidiin ja käyttää sitä laitteissaan.

Hallinnoimansa Android-käyttöjärjestelmän ansiosta Google on Kiinaa lukuun ottamatta määräävässä asemassa älylaitteiden lisensoitavien mobiilialustojen maailmanlaajuisilla markkinoilla, ja sen markkinaosuus on yli 95 prosenttia. Suuret markkinoille tulon esteet johtuvat osittain verkostovaikutuksista: mitä useammalla käyttäjällä on laitteessaan tietty älylaitteiden mobiilialusta, sitä enemmän sovelluskehittäjät suunnittelevat sovelluksia kyseiselle järjestelmälle. Tämä puolestaan houkuttelee entistä enemmän uusia käyttäjiä. Kaupallisesti menestyvän älylaitteiden lisensoitavan mobiilialustan kehittäminen vaatii lisäksi huomattavia resursseja.

Android on lisensoitava käyttöjärjestelmä, mikä erottaa sen yksinomaan vertikaalisesti integroituneiden kehittäjien käyttämistä käyttöjärjestelmistä (esim. Applen iOS tai BlackBerry). Nämä käyttöjärjestelmät eivät kilpaile samoilla markkinoilla, koska riippumattomat laitevalmistajat eivät voi hankkia niihin lisenssiä.

Komissio tutki kuitenkin, missä määrin kilpailu loppukuluttajista (tuotantoketjun loppupäässä) erityisesti **Applen** laitteiden ja Android-laitteiden välillä voisi välillisesti rajoittaa Googlen markkinavoimaa sen myöntäessä Android-lisenssejä laitevalmistajille (tuotantoketjun alkupäässä). Komissio havaitsi, että tämä kilpailu ei rajoita riittävästi Googlen toimintaa tuotantoketjun alkupäässä useista syistä, joista tässä mainitaan muutama:

- kuluttajien ostopäätöksiin vaikuttavat monet eri tekijät (kuten laitteen ominaisuudet tai tuotenimi), jotka ovat riippumattomia mobiilialustasta;
- Applen laitteet ovat tavallisesti kalliimpia kuin Android-laitteet, eikä suuri osa Android-laitteiden käyttäjäkunnasta luultavasti pysty ostamaan niitä;
- Android-laitteen käyttäjille aiheutuu vaihtamiskustannuksia, jos he siirtyvät käyttämään Applen laitteita. Esimerkiksi sovellukset, yhteystiedot ja muut tiedot katoavat, ja uusi käyttöjärjestelmä vaatii opettelua; ja
- loppukäyttäjien siirtymisellä Androidista Applen laitteisiin olisi vain vähäinen vaikutus Googlen ydinliiketoimintaan. Tämä johtuu siitä, että Google Search asennetaan Applen laitteisiin oletushakukoneeksi, ja Applen käyttäjät todennäköisesti jatkavat sen käyttöä hakukyselyissään.

Android-mobiilialustan sovelluskaupat

Google on määräävässä asemassa Android-mobiilialustan sovelluskauppojen maailmanlaajuisilla markkinoilla (Kiinaa lukuun ottamatta). Googlen sovelluskaupan (Play Store) osuus Android-laitteisiin ladatuista sovelluksista on yli 90 prosenttia. Myös näille markkinoille on vaikea päästä. Edellä lueteltuja vastaavista syistä Applen sovelluskauppa, joka on käytettävissä vain iOS-laitteissa, ei rajoita Googlen sovelluskaupan määräävää asemaa.

EU:n kilpailusääntöjen rikkominen

Määräävä asema markkinoilla ei sinänsä ole EU:n kilpailusääntöjen vastaista. Määräävässä asemassa olevilla yrityksillä on kuitenkin erityinen vastuu, eikä niiden pidä käyttää vahvaa markkina-asemaansa väärin rajoittamalla kilpailua joko markkinoilla, joilla ne ovat määräävässä asemassa, tai erillisillä markkinoilla.

Google on soveltanut kolmea erityyppistä käytäntöä, joiden tavoitteena on vakiinnuttaa yrityksen määräävä asema yleisten verkkohakupalvelujen markkinoilla.

1) Googlen haku- ja selainsovellusten laitton sitominen

Google tarjoaa mobiilisovelluksiaan ja -palvelujaan laitevalmistajille pakettina, johon kuuluvat sovelluskauppa Google Play Store, Googlen hakusovellus ja Google Chrome -selain. Googlen

lissensiehdoissa valmistajia kielletään esiasentamista joitakin sovelluksia, mutta ei kaikkia.

Laitevalmistajat vahvistivat komission tutkimuksen yhteydessä, että Play Store on "pakollinen" sovellus, koska käyttäjät odottavat sen olevan esiasennettuina laitteisiin (etenkin siksi, etteivät he eivät voi ladata sitä itse).

Komission päätöksessä todetaan, että Google on osallistunut kahteen tuotteiden laittomaan sitomiseen:

- **Google Search -sovelluksen sitominen Play Store -sovelluskauppaan.** Google on tällä tavoin varmistanut, että sen Google Search -sovellus on esiasennettu käytännöllisesti katsoen kaikkiin ETA-alueella myytäviin Android-laitteisiin. Hakusovellukset ovat tärkeä tulopiste hakukyselyille mobiililaitteissa. Komissio on todennut, että tämä tuotteiden sitomismenettely on ollut laitton vuodesta 2011, jolloin Google saavutti määräävän aseman Android-mobiilialustan sovelluskauppojen markkinoilla.
- **Google Chrome -selaimen sitominen muihin sovelluksiin.** Näin ollen Google on varmistanut, että sen mobiiliselain on esiasennettu käytännöllisesti katsoen kaikkiin ETA-alueella myytäviin Android-laitteisiin. Myös selaimet ovat tärkeä tulopiste hakukyselyille mobiililaitteissa. Google Search on Google Chrome -selaimen oletushakukone. Komissio on todennut, että tämä tuotteiden sitomismenettely on ollut laitton vuodesta 2012, jolloin Google sisällytti Chrome-selaimen sovelluspakettiinsa.

Esiasennuksesta voi seurata taipumus tyytyä vallitsevaan tilanteeseen. Käyttäjät, joiden laitteisiin tietyt haku- ja selainsovellukset on esiasennettu, todennäköisesti pysyvät niiden käyttäjinä. Komissio on esimerkiksi löytänyt näyttöä siitä, että Google Search -sovellusta käytetään johdonmukaisesti enemmän Android-laitteissa, joihin ne on esiasennettu, kuin Windowsin mobiililaitteissa, joihin käyttäjien on itse ladattava se. Tämä osoittaa myös, että käyttäjät eivät lataa kilpailevia sovelluksia niin suuria määriä, että se tasapainottaisi sovellusten ennakoasennuksen kautta saatua merkittävää kaupallista etua. Esimerkkejä vuodelta 2016:

- **Android-laitteissa** (joihin on esiasennettu Google Search- ja Chrome -sovellukset) yli 95 prosenttia kaikista hakukyselyistä tehtiin Google Search -sovelluksella. ja
- **Windows-mobiililaitteissa** (joihin ei ole esiasennettu Google Search- ja Chrome -sovellusta) alle 25 prosenttia kaikista hakukyselyistä tehtiin Google Search -sovelluksella. Yli 75 prosenttia hakukyselyistä tehtiin Microsoftin Bing-hakukoneella, joka esiasennetaan Windows-mobiililaitteisiin.

Googlen käytäntö on näin ollen vähentänyt laitevalmistajien kannustimia asentaa kilpailevia haku- ja selainsovelluksia sekä käyttäjien kannustimia ladata niitä laitteisiinsa. Tämä on heikentänyt kilpailijoiden kykyä kilpailla tuloksellisesti Googlen kanssa.

Komissio on myös arvioinut yksityiskohtaisesti Googlen väitteet, joiden mukaan Google Search -sovelluksen ja Chrome-selaimen sitominen oli tarpeen erityisesti siksi, että se antoi yritykselle mahdollisuuden saada tuottoa Android-järjestelmään tekemilleen investoinneille. Komissio ei pidä näitä väitteitä perusteltuina. Google saa vuosittain miljardien dollarien tulot pelkästään Play Store -sovelluskaupastaan, ja Google kerää Android-laitteista paljon tietoja, jotka ovat arvokkaita sen haku- ja mainosliiketoiminnalle. Lisäksi Google olisi ilman rajoituksiakin saanut hakukonemainonnasta huomattavat tulot.

2) *Laittomat maksut, joiden ehtona on yksinomaan Google Search -hakukoneen esiasennus*

Google on tarjonnut joillekin suurimmille laitevalmistajille ja matkaviestinoperaattoreille huomattavia taloudellisia kannustimia sillä ehdolla, että ne esiasentavat **yksinomaan** Google Search -hakukoneen kaikkiin tuotevalikoimassaan oleviin Android-laitteisiin. Tämä käytäntö haittaa kilpailua, koska se vähentää merkittävästi niiden kannustimia esiasentaa laitteisiin kilpailevia hakukonesovelluksia.

Komission tutkimuksessa kävi ilmi, että kilpailevan yrityksen hakukone ei olisi pystynyt korvaamaan laitevalmistajalle tai matkaviestinoperaattorille Googelta saatavien tulo-osuuksien menetyksiä ja silti tekemään voittoa. Tämä johtuu siitä, että vaikka kilpaileva hakukone olisi esiasennettu vain joihinkin laitteisiin, laitevalmistajalle tai matkaviestinoperaattorille pitäisi korvata Googelta saatavien tulo-osuuksien menetykset tuotevalikoiman kaikkien laitteiden osalta.

Komissio on vastikään asiassa [Intel](#) annetun unionin tuomioistuimen tuomion mukaisesti ottanut huomioon muun muassa olosuhteet, joissa taloudelliset kannustimet myönnettiin, niiden määrän sekä näiden sopimusten kattaman markkinaosuuden ja sopimusten keston.

Tämän perusteella komissio totesi Googlen toiminnan olleen laitonta vuosina 2011–2014. Google alkoi vähitellen luopua vaatimuksensa soveltamisesta vuonna 2013 komission aloitettua asian tutkimisen. Lainvastainen käytäntö lopetettiin käytännössä vuonna 2014.

Komissio on myös arvioinut yksityiskohtaisesti Googlen väitteitä, joiden mukaan oli tarpeellista

myöntää taloudellisia kannustimia, jotta laitevalmistajat esiasensivat yksinomaan Googlen hakukoneen kaikkiin Android-laitteisiin. Komissio hylkäsi Googlen väitteen, jonka mukaan yksinoikeuteen perustuvia maksuja tarvittiin kannustamaan laitevalmistajia ja matkaviestinoperaattoreita tuottamaan laitteita Androidin ekosysteemiin.

Kilpailevien Android-käyttöjärjestelmien kehittämisen ja jakelun laiton estäminen

Google on estänyt laitevalmistajia käyttämästä vaihtoehtoisia Android-versioita, joita Google ei ole hyväksynyt (Android-haarat). Jotta laitevalmistajat saivat luvan esiasentaa laitteisiinsa Googlen valmistajakohtaisia sovelluksia (mukaan lukien Play Store ja Google Search), niiden oli kokonaan luovuttava Android-haaroja käyttävien laitteiden kehittämisestä ja myynnistä. Komissio katsoo, että tämä toiminta oli laitonta vuodesta 2011, jolloin Google saavutti määräävän aseman Android-mobiilialustan sovelluskauppojen markkinoilla.

Tämä käytäntö vähensi mahdollisuutta kehittää ja myydä Android-haaroja käyttäviä laitteita. Komissio on esimerkiksi löytänyt näyttöä siitä, että Googlen toiminta esti useita suuria valmistajia kehittämästä ja myymästä laitteita, jotka perustuvat Amazonin Android-haaraan (Fire OS).

Google on myös sulkenut tärkeän kanavan, jonka kautta kilpailijat voisivat ottaa käyttöön sovelluksia ja palveluja, erityisesti yleisiä hakupalveluja, jotka voitaisiin esiasentaa Android-haarioihin. Sen vuoksi Googlen toiminnalla on ollut suora vaikutus käyttäjiin, jotka eivät ole saaneet käyttöönsä Android-käyttöjärjestelmän vaihtoehtoisiin versioihin perustuvia uusia innovaatiota ja älykkäitä mobiililaitteita. Toisin sanoen Google käytännössä määrittä, mitkä käyttöjärjestelmät saavat menestyä markkinoilla, eikä käyttäjillä, sovellusten kehittäjillä ja markkinavoimilla ollut sanansijaa.

Komissio arvioi yksityiskohtaisesti myös Googlen väitteitä siitä, että rajoitukset olivat tarpeen Android-ekosysteemin "pirstoutumisen" estämiseksi, ja totesi nämä väitteet perusteettomiksi. Ensinnäkin Google olisi voinut varmistaa, että Googlen valmistajakohtaisia sovelluksia ja palveluja käyttävät Android-laitteet täyttävät Googlen tekniset vaatimukset ilman, että se olisi estänyt Android-haarojen tulon markkinoille. Toiseksi Google ei toimittanut uskottavaa näyttöä siitä, että Android-haaroissa olisi teknisiä vikoja tai että ne eivät tukisi sovelluksia.

Googlen laittomien käytäntöjen vaikutukset

Komission päätöksessä todetaan, että nämä kolme väärinkäytösten tyyppiä ovat osa kokonaisstrategiaa, jolla Google pyrki vakiinnuttamaan määräävän asemansa yleisten verkkohakupalvelujen markkinoilla ajanjaksolla, jonka aikana langattoman internetin merkitys kasvoi huomattavasti.

Googlen käytännöt ovat ensinnäkin vieneet kilpailevilta hakukoneilta mahdollisuuden kilpailla omilla ansioillaan. Tuotteiden sitomiskäytännöillä varmistettiin Googlen oman hakukoneen ja selaimen esiasennus lähes kaikkiin Googlen Android-laitteisiin. Yksinoikeusmaksut vähensivät huomattavasti muiden toimijoiden halukkuutta esiasentaa laitteisiin kilpailevia hakukoneita. Google myös esti sellaisten Android-haarojen kehittämisen, jotka olisivat voineet tarjota kilpaileville hakukoneille alustan internetliikenteen ohjaamiselle. Googlen strategia on myös estänyt kilpailevia hakukoneita keräämästä enemmän tietoja älykkäistä mobiililaitteista, mukaan lukien haku- ja paikannustiedot. Tämä on auttanut Googlea vakiinnuttamaan määräävän markkina-asemansa hakukoneena.

Lisäksi Googlen käytännöt haittasivat kilpailua ja innovointia laajemmin koko mobiilialalla, ei pelkästään verkkohakujen kaltaisissa toiminnoissa. Tämä johtuu siitä, että muut mobiiliselaimet eivät saaneet mahdollisuutta kilpailla tehokkaasti esiasennetun Google Chrome -selaimen kanssa. Google esti sellaisten Android-haarojen kehittämisen, jotka olisivat voineet tarjota alustan ja menestymisen mahdollisuudet myös muille sovelluskehittäjille.

Päätöksen seuraukset

Komission määräämässä €4 342 865 000 sakossa otetaan huomioon rikkomisen kesto ja vakavuus. [Komission vuonna 2006 antamien sakkoja koskevien suuntaviivojen](#) (ks. [lehdistötiedote](#) ja [taustatiedote](#)) mukaisesti sakko on laskettu sen perusteella, mikä on Googlen Android-laitteisiin kohdistuvista hakumainontapalveluista saamien tulojen arvo ETA-alueella.

Komission päätöksessä edellytetään, että Google lopettaa lainvastaisen toiminnan 90 päivän kuluessa päätöksen antamisesta.

Googlen on ennen kaikkea lopetettava kolmen rajoittavan sopimustyyppinsä soveltaminen ja sitouduttava olemaan soveltamatta niitä tulevaisuudessa. Päätöksessä edellytetään myös, että Google pidättyy kaikista toimenpiteistä, joilla on sama tai vastaava tavoite tai vaikutus kuin sen aiemmin soveltamilla käytännöillä.

Päätöksessä ei estetä Googlea ottamasta käyttöön kohtuullista, tasapuolista ja objektiivista järjestelmää sen varmistamiseksi, että Googlen valmistajakohtaisia sovelluksia käyttävät Android-laitteet toimivat moitteettomasti. Google ei kuitenkaan saa rajoittaa laitevalmistajien vapautta tuottaa Android-haaroihin perustuvia laitteita.

Google on yksin vastuussa siitä, että komission päätöstä noudatetaan. Komissio seuraa tiiviisti, että Google noudattaa päätöstä, ja yritys on velvollinen pitämään komission ajan tasalla siitä, miten se noudattaa velvoitteitaan.

Jos Google ei pysty varmistamaan komission päätöksen noudattamista, se joutuu suorittamaan maksuja, joiden määrä on enintään 5 prosenttia Googlen emoyhtiön Alphabetin keskimääräisestä maailmanlaajuisesta päivittäisestä liikevaihdosta. Komissio vahvistaa tarvittaessa tällaisen säännösten noudattamatta jättämisen erillisessä päätöksessä, ja Googlen on suoritettava mahdolliset maksut taannehtivasti alkaen siitä päivästä, jona noudattamatta jättäminen alkoi.

Googlen on myös vastattava siviilioikeudellisiin vahingonkorvauskanteisiin, joita voivat kansallisissa tuomioistuimissa nostaa sen kilpailunvastaisesta toiminnasta kärsineet henkilöt tai yritykset. EU:n uusi [kilpailuoikeuden rikkomisen aiheuttamia vahinkoja koskeva direktiivi](#) parantaa [kilpailunvastaisesta toiminnasta kärsineiden mahdollisuuksia saada vahingonkorvauksia](#).

Muut Google-tapaukset

Komissio määräsi [kesäkuussa 2017](#) Googlelle 2,42 miljardin euron sakot, kun yritys oli käyttänyt väärin hakukoneensa määräävää markkina-asemaa tarjoamalla omalle hintavertailupalvelulleen sääntöjenvastaista etua. Komissio seuraa aktiivisesti, että Google noudattaa kyseistä päätöstä.

Komissio tutkii edelleen myös toimia, joilla Google on rajoittanut tiettyjen kolmansien osapuolten verkkosivustojen mahdollisuuksia näyttää Googlen kilpailijoiden hakusanamainoksia (AdSense -tapaus). Komission [heinäkuussa 2016](#) tekemän alustavan päätelmän mukaan Google on käyttänyt väärin määräävää asemaansa AdSense -asiassa.

Tausta

Tämänpäiväinen päätös on osoitettu Google LLC:lle /entinen Google Inc.) ja Googlen emoyhtiölle Alphabet Inc:lle. Komissio aloitti [huhtikuussa 2015](#) menettelyn, joka koskee Android-käyttäjärjestelmään liittyviä Googlen soveltamia käytäntöjä. Komissio lähetti yritykselle väitetiedoksiannon [huhtikuussa 2016](#).

Määräävän aseman väärinkäyttö kielletään Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) [102 artiklassa](#) ja ETA-sopimuksen [54 artiklassa](#).

Lisätietoja on saatavilla komission kilpailun pääosaston [verkkosivustolla](#) julkisessa [asiarekisterissä](#) numerolla [40099](#).

IP/18/4581

Lisätietoa tiedotusvälineille:

[Ricardo CARDOSO](#) (+32 2 298 01 00)

[Giulia ASTUTI](#) (+32 2 295 53 44)

Lisätietoa yleisölle: [Europe Direct](#) -palvelu, puh. [00 800 67 89 10 11](#) tai [sähköposti](#)

Attachments

[Google applications en.pdf](#)